

Standpunt van Velt en de Europese coalitie van organisaties tegen de voorstellen van de Europese Commissie inzake nieuwe GGO-technieken

De Europese Commissie is van mening dat de huidige regelgeving inzake GGO's ontoereikend is voor nieuwe genomotechnieken, waaronder genome editing. Zij stelt voor om bepaalde organismen die met nieuwe genomotechnieken worden gemanipuleerd, vrij te stellen van de voorschriften van Richtlijn 2001/18 (EC-werkdocument 29 april 2021).

Dit voorstel druist in tegen het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van juli 2018. Voor het Hof zijn de nieuwe GGO's volwaardige GGO's en vallen zij derhalve onder 2001/18. Deregulering zou betekenen dat er geen gezondheids- en milieurisicoanalyse, traceerbaarheids- en etiketteringsvoorschriften meer zouden zijn om nieuwe GGO's al dan niet toe te laten, en dat monitoring na het in de handel brengen totaal onmogelijk zou worden. Dit zou onaanvaardbare risico's voor de gezondheid en het milieu met zich meebrengen, de keuze van de consument onmogelijk maken en de vrijheid van de landbouwers nog meer belemmeren.

Onze voornaamste punten van kritiek zijn:

- De betrokken partijen bij de raadpleging die de Commissie als input voor het document heeft gekozen, omvatten slechts 14% vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties tegenover 74% vertegenwoordigers van het bedrijfsleven;
- De Commissie beweert dat nieuwe GGO's kunnen bijdragen tot de duurzaamheidsdoelstellingen van de landbouw. Dit standpunt, dat gebaseerd is op de oncontroleerbare beweringen van de ontwikkelaars, is echter niet onderbouwd. Bovendien bevindt de overgrote meerderheid van potentiële nieuwe GGO-producten zich nog in de onderzoeks- en ontwikkelingsfase en zullen zij wellicht nooit het daglicht zien;
- De Commissie bagatelliseert ten onrechte de herbicidentolerantie waarop de ontwikkelaars van nieuwe GGO's mikken. Het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (GCO) plaatst namelijk vraagtekens bij het potentieel van nieuwe GGO's om de duurzaamheid te verbeteren en toont aan dat het belangrijkste kenmerk van de genetisch gemodificeerde planten in ontwikkeling herbicidentolerantie is, die niet bijdraagt tot een vermindering van het gebruik van deze bestrijdingsmiddelen. Bovendien werd de eerste generatie GGO's meer dan 20 jaar geleden gepromoot op basis van beweringen dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen zou worden teruggedrongen, maar deze beloften zijn nooit nagekomen. Integendeel, zij hebben de afhankelijkheid van bestrijdingsmiddelen vergroot;
- De ontwikkeling van nieuwe GGO's die bestand zijn tegen abiotische stress wordt gemotiveerd als onderdeel van de strijd tegen de gevolgen van de klimaatverandering. Deze eigenschappen, waaronder bijvoorbeeld droogteresistentie, zijn vaak het resultaat van een complexe interactie tussen vele genen (polygene eigenschappen), cellulaire mechanismen en het milieu. Daarom zijn conventionele veredelings technieken zonder GGO's doeltreffender gebleken bij het produceren van planten met dergelijke complexe eigenschappen;

- De financiële en politieke steun die tot dusver is gegeven aan onderzoek in verband met nieuwe GGO-toepassingen moet worden omgebogen naar onderzoek en bevordering van biologische landbouw en agro-ecologie, waarvan reeds is aangetoond dat zij duurzaam zijn. Ook voedselsoevereiniteit, de vrijheid voor boeren om hun eigen zaden te produceren en lokaal te ruilen, moet worden bevorderd.

- De Commissie negeert een groot aantal analyses en bewijzen uit recente onafhankelijke wetenschappelijke literatuur waarin de risico's van nieuwe gentechnieken worden belicht. De Commissie gaat ten onrechte in op de argumenten van de biotechlobby. Zij beweert dat er geen "onderscheid" mag zijn tussen de producten van conventionele veredeling en die van gen-editing, omdat genetische fouten die door gen-editing worden veroorzaakt, ook in de natuur of bij conventionele veredeling kunnen voorkomen. Deze bewering is onjuist. Genoombewerkingstechnieken kunnen mutaties van één stikstofbase in het DNA veroorzaken die ook in de natuur kunnen voorkomen. Maar zij kunnen ook genetische fouten veroorzaken (off-target of on-target inserties), ongeacht of vreemd DNA in het genoom van de gastheer wordt ingebracht, die in de natuur of bij conventionele kweek niet voorkomen, vooral omdat gen-editing toegang kan krijgen tot delen van het genoom die "natuurlijk" tegen mutaties beschermd zijn. In tegenstelling tot de opvattingen van de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid (EFSA) zijn de identificatie en kenmerken van off-target modificaties in het eindproduct relevant voor de beoordeling van onbedoelde effecten. Gebleken is echter dat de overgrote meerderheid van de studies over nieuwe GGO's gebruik maakt van bevooroordeelde methoden om te zoeken naar off-target-effecten. De meeste van deze effecten werden dus mogelijk niet gedetecteerd. Het voorzorgsbeginsel in de huidige EU-verordening inzake GGO's mag niet worden afgezwakt door hele groepen van nieuwe technologieën ervan uit te sluiten zonder binnen het huidige regelgevingskader een specifieke risicobeoordeling per geval uit te voeren;

- De European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EPFIA) stelt dat voor dezelfde technieken met medische toepassingen als die met landbouwtoepassingen (SDN1, SDN2 en cisgenese), deze technieken niet zonder risico zijn en dat de producten aan een risicobeoordeling moeten worden onderworpen;

- De Commissie beweert, net als de biotech-lobby, ten onrechte dat de nieuwe GGO's in kwestie niet kunnen worden opgespoord en gebruikt deze reden om te zeggen dat de huidige GGO-wetgeving niet op deze producten kan worden toegepast. Sinds 2013 heeft de Commissie echter herhaaldelijk geweigerd om haar eigen GGO-detectielaboratoria te laten werken aan de ontwikkeling van detectiemethoden voor deze nieuwe GGO's. De conventionele plantenveredelingsindustrie heeft bewezen dat de identificatie van haar plantenrassen reeds gebeurt met behulp van biochemische en moleculaire technieken. Er is dan ook geen reden waarom dit voor nieuwe GGO's anders zou zijn. Voorts is de opsporing van GGO's ook afhankelijk van documentatie en traceerbaarheid in de gehele toeleveringsketen;

- De Commissie doet geen duidelijke toezeggingen met betrekking tot de etikettering van levensmiddelen, waardoor de deur wordt opengezet voor de verdwijning van het huidige keuzerecht voor fokkers, landbouwers, verwerkers, handelaren in levensmiddelen en consumenten. Het wijst er alleen maar op dat de geraadpleegde belanghebbenden het in brede kring oneens zijn over de noodzaak van een dergelijke etikettering.